

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ

3 юни 2020 г. – Вариант 2

ПЪРВИ МОДУЛ (време за работа – 60 минути)

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговорите!

1. Кое понятие, свързано с особеност на обществения живот при славяните, е пропуснато в текста от „Историята“ на Прокопий Кесарийски?

„...Тези народи – славини и анти – не се управляват от един човек, но от старо време живеят в и затова винаги общо разглеждат полезните и трудни работи.“

- А) анархия
- Б) демокрация
- В) монархия
- Г) федерация

2. Кой византийски владетел признава съществуването на българската държава след поражението на империята при Онгъла?

- А) Лъв VI Философ
- Б) Юстиниан II Ринотмет
- В) Константин IV Погонат
- Г) Никифор I Геник

3. С кое понятие е обозначен първият помощник на хана/кана в българската държава в надпис от Филипи на хан/кан Пресиян?

“На многото българи от бога архонтът Персиан изпрати кавхан Исбул, като му даде войски и ичиргу боила и кана боил колобъра. И кавханът срещу смоляните...”

- А) кавхан
- Б) архонт
- В) ичиргу боил
- Г) кана боил колобър

4. Кой от хановете/кановете управлява най-рано във времето?

- А) Маламир
- Б) Омуртаг
- В) Крум
- Г) Кардам

5. Коя от миниатюрите представя важно събитие, свързано с управлението на княз Борис I Михаил?

А)

Б)

В)

Г)

6. Кой е авторът на „Проглас към евангелието“, творба, създадена по времето на Златния век?

- А) Черноризец Храбър
- Б) Климент Охридски
- В) Константин Преславски
- Г) Йоан Екзарх

7. Кой е първият български владетел с официално призната титла „цар“ от Византия?

- А) Борис I през 864 г.
- Б) Симеон I през 917 г.
- В) Петър I през 927 г.
- Г) Самуил през 997 г.

8. За кой български цар се отнася описанието?

Този владетел управлява само 10 години. Но неговото име се покрива със славата от разгрома на западните рицари. Проявява се и като умел дипломат. Папа Инокентий III го удостоява с титлата „крал“. Така той постига международно признание на българската държава.

- А) Иван Александър
- Б) Калоян
- В) Смилец
- Г) Михаил III Шишман

9. За кой български владетел се отнася текстът от „История“ на Георги Акрополит?

„...Всички му се възхищаваха и го облажаваха, защото не употребяваше оръжие срещу своите и не се опетняваше с убийство на ромеите... Затова той бе обичан не само от българите, но и от ромеите, и от други народи...“

- А) княз Борис I
- Б) цар Иван Асен II
- В) хан/кан Крум
- Г) цар Симеон

10. С кое събитие от историята на средновековна България свързвате изображението?

- А) покръстването на българския народ от княз Борис I
- Б) защитата на Търново от османските турци
- В) идването на Кирилометодиевите ученици в България
- Г) сключването на уния с Римската църква

11. Кое от изброените твърдения НЕ се отнася за българското село в рамките на Османската империя?

- А) Жителите на някои села получават особен статут.
- Б) Селските общности притежават своя вътрешна организация.
- В) Селата се простират на огромни площи и са оградени с крепостни стени.
- Г) Продължава отглеждането на пшеница, ръж, овес и ечемик.

12. Коя от групите население със специален статут в Османската империя има задължение да охранява планинските проходи?

- А) дервентджии
- Б) джелепкешани
- В) войнуци
- Г) доганджии

13. За кой от представените на изображенията възрожденски дейци се отнася текстът?

Роден през 1789 г. в Габрово. Установява се в Одеса, където се занимава с търговска дейност. Оказва финансова подкрепа за откриването на първото взаимно училище в българските земи през Възраждането.

А)

Б)

В)

Г)

14. Кое твърдение за дейността на Софроний Врачански е НЕВЯРНО?

- А) Изпълнява длъжността на епископ на Врачанската епархия.
- Б) Автор е на автобиографията си и на сборника „Неделник“.
- В) По негова инициатива се създава Българска земска войска.
- Г) Съдейства за организирането на Първата българска легия.

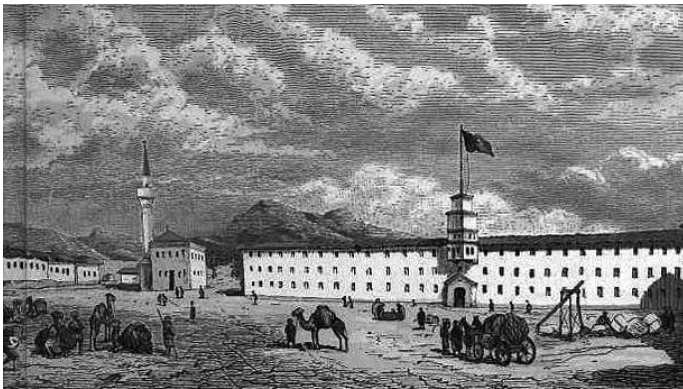
15. Коя от рисунките на Феликс Каниц илюстрира модернизацията на българското общество през XIX век?

А)

Б)

В)

Г)

16. На коя от представените личности принадлежат думите:

„/.../ Ние търсим пълна слобода, слобода народна, слобода лична, слобода човеческа; който мисли същото, що и ние мислиме, той е наши брат. /.../ За да бъде човек слободен, трябва да желае слобода и другиму...“

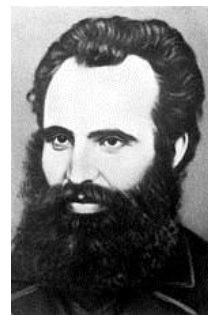
Из „Мои братя“

А)

Б)

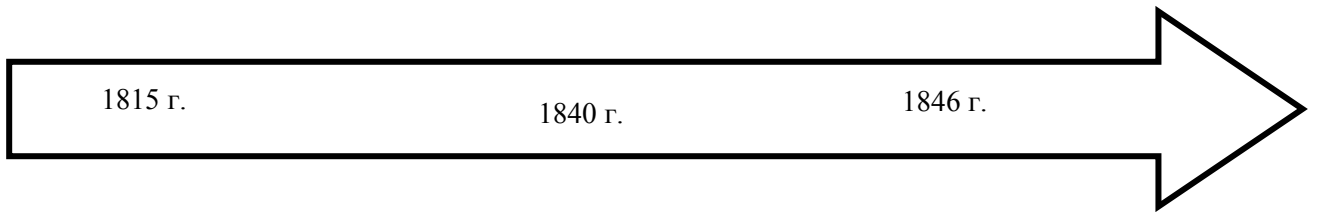

В)

Г)

17. Кое събитие от развитието на българското просветното дело през Възраждането е пропуснато на линията на времето?

- А) откриване на елино-българско училище в Свищов
- Б) откриването на девическо училище в Плевен от Анастасия Димитрова
- В) откриването на първото взаимно училище, където учител е Неофит Рилски
- Г) откриването на класно училище в Копривщица, където учител е Найден Геров

18. С кое историческо събитие са свързани представените паметници?

- А) Априлското въстание от 1876 г.
- Б) Руско-турската освободителна война
- В) Обявяването на българската независимост
- Г) Съединението на Източна Румелия с Княжество България

19. Коя бойна формация е създадена във връзка с Руско-турската война (1877 – 1878)?

- А) Втора българска легия
- Б) Българска земска войска
- В) Българското опълчение
- Г) Хвърковатата чета

20. Понятието *суспендиране* означава:

- А) противопоставяне на населението на държавната власт
- Б) сваляне от власт на държавния глава
- В) сливане на законодателната и съдебната власт
- Г) отменяне и обезсилване на конституцията

21. Нова социална група в следосвобожденското българско общество е тази на:

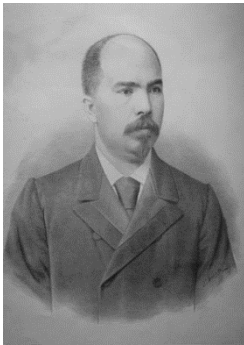
- А) промишлените работници
- Б) интелигенцията
- В) буржоазията
- Г) селячеството

22. Коя е вярната хронологична последователност на събитията?

Сърбия обявява война на България (1); манифест на княз Александър I за признаване на Съединението (2); Топханенски акт (3) ; решителни боеве при Сливница (4)

- А) 1,2,3,4
- Б) 2,3,4,1
- В) 3,2,4,1
- Г) 2,1,4,3

23. Коя от личностите е избрана за български княз от III Велико народно събрание?

А)

Б)

В)

Г)

24. Кое твърдение за Дамян Груев, Гоце Делчев и Яне Сандански е вярно?

- А) Те са известни български писатели след Освобождението на българите от османска власт.
- Б) Те са активни дейци на националноосвободителното движение на българите в Македония.
- В) Те са министър-председатели на България в началото на XX век.
- Г) Те са видни български дипломати в периода между Балканските войни и Първата световна война.

25. С кой мирен договор приключва участието на България в Първата световна война?

- А) Лондонския
- Б) Букурещкия
- В) Берлинския
- Г) Ньойския

26. Как се нарича политика, насочена към преразглеждане, изменение и поправка на международен договор?

- А) ревизионизъм
- Б) реваншизъм
- В) изолационизъм
- Г) протекционизъм

27. Кое твърдение НЕ е вярно за договорите, подписани на мирната конференция в Париж през 1919 г. ?

- А) Определят откъсването на големи територии от победените страни.
- Б) Налагат сериозни репарационни задължения на победените държави.
- В) Съблюдават принципа на самоопределение на нациите.
- Г) Ограничават военния капацитет на победените държавите.

28. Характерен белег на тоталитарното общество е:

- А) свобода на словото, печата, организациите
- Б) вземане на важни решения чрез референдуми
- В) народовластие и изборност на институциите
- Г) власт, осъществявана от един лидер, партия и идеология

29. Коя държава през 30-те години на XX век има демократично управление?

- А) Великобритания
- Б) Германия
- В) Съюз на съветските социалистически републики (СССР)
- Г) Италия

30. Коя държава НЕ е член на Европейския съюз?

- А) Румъния
- Б) Естония
- В) Франция
- Г) Албания

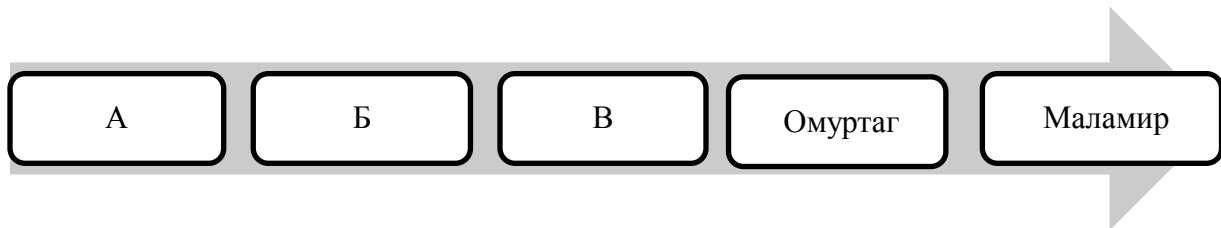
ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ

3 юни 2020 г. – Вариант 2

ВТОРИ МОДУЛ (време за работа – 60 минути)

Отговорите на задачите от 31. до 38. вкл. запишете в свитъка за свободните отговори!

31. На линията на времето са представени имена на български владетели. Срещу буквите в свитъка за свободните отговори запишете липсващите имена, така че да бъде спазена хронологическата последователност на управлението им.

32. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори запишете името на историческата личност, която отговаря на описанието.

- А) средновековен български владетел, управлявал Видинското царство в навечерието на османските завоевания
- Б) български възрожденски революционер, апостол на Търновския революционен окръг по време на Априлското въстание
- В) американски президент, участник в конференцията в Потсдам през 1945 г.

33. Срещу съответната буква в свитъка за свободни отговори запишете историческата личност и века, свързани с посоченото събитие/факт.

- А) ослепяване на 15 000 български войници след битката при Ключ
- Б) съставяне на „Абагар“
- В) организиране на Първото Търновско въстание

34. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори запишете подходящото понятие/термин (*парици, оренда, инсигнии, капище, диаспора, анексия*), което съответства на даденото определение.

- А) насилствено присъединяване на област или цяла територия на една държава към друга държава
- Б) атрибути и знаци на владетелската власт
- В) езически храм

35. За всяко от изброените понятия посочете в свитъка за свободните отговори конкретен пример от историята на България в периода 1878 – 1919 г.

- А) цар
- Б) мирен договор
- В) преврат

36. Прочетете внимателно текста и в свитъка за свободните отговори запишете отговорите на поставените въпроси.

- А) Кои три войни се споменават в текста?
- Б) В коя коалиция се включва България в последната спомената война?
- В) Какви са последиците за България от последната спомената война?

„/.../ Колкото до самия полковник, познавах го много добре. От него се бояха всички, най-вече ние, децата, които често играехме край лозето му... Той беше донесъл от Русия покрай военните познания ... и безкрайно благоговение пред царизма, чувство, което бе преминало и към „негово величество“ Фердинанд Първи. В 1912 и 1913 година беше се бил срещу турците и сърбите, които го раниха с шрапнел в горната част на бедрото. Оттогава бе полуинвалид, тъй като малко понакуцваше. През Европейската война беше назначен за комендант на града. /.../“

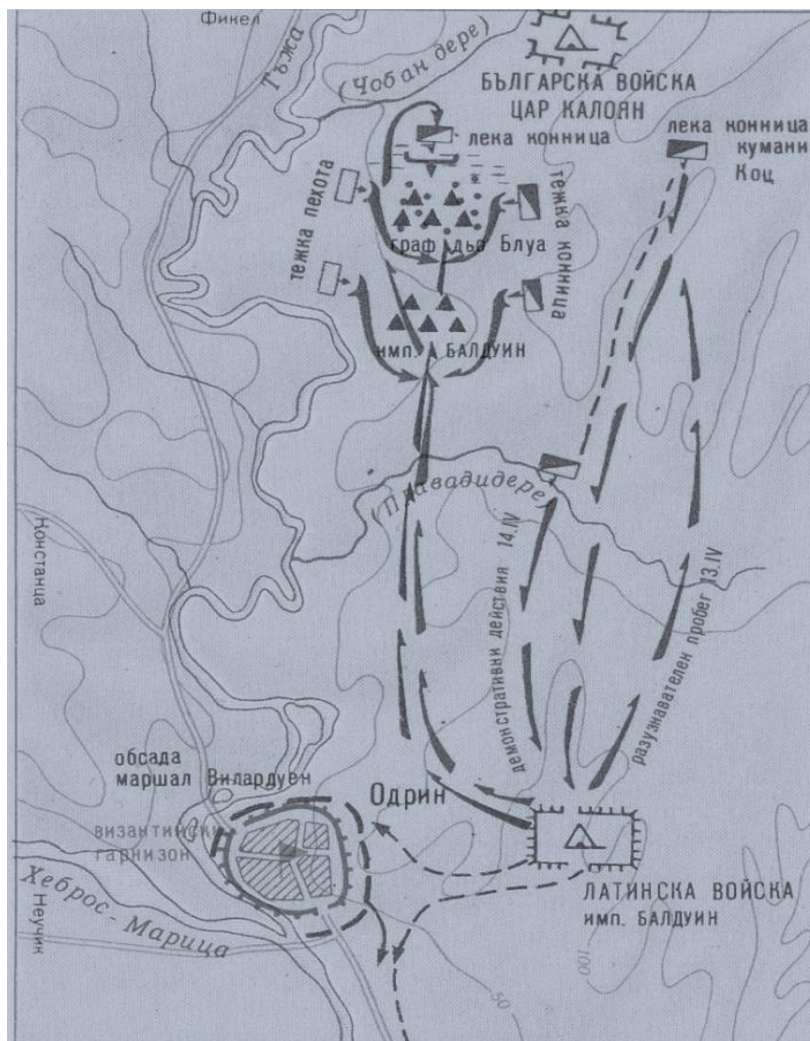
Из „Крадецът на праскови“, Емилиян Станев

37. Разгледайте картосхемата и отговорете на поставените въпроси.

А) Войските на кои две държави участват в представената битка?

Б) Кой владетел стои начело на войската, която печели битката? На чия страна участват в битката куманите?

В) През кой век се води тази битка?

38. Разгледайте внимателно представената карикатура и отговорете на поставените въпроси.

- А) Коя държава е представена чрез изобразената личност?
- Б) С каква цел е създаден Планът „Маршал“ и какви държави могат да се възползват от него?
- В) Инициатива на коя държава е този план?

*Текст върху топката:
План Маршал*

*Текст над коша:
Възстановяване на Европа*

*Въпрос:
Може ли да я блокира?*

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ

3 юни 2020 г. – Вариант 2

ТРЕТИ МОДУЛ (време за работа – 120 минути)

В свитъка за свободните отговори напишете в обем до 3 страници отговор на историческия въпрос:

Как България се превръща в хегемон на Балканския полуостров при управлението на цар Иван Асен II (1218 – 1241)?

При отговора вземете под внимание следните въпроси:

1. Как цар Иван Асен II се възкачва на престола?
2. Какви дипломатически похвати използва владетелят за решаване на териториални спорове?
3. Защо се стига до сражението при Клокотница? Какви са последиците от него за България и за Балканите?
4. Каква е политиката на владетеля по отношение на стопанското развитие, църквата и духовния живот?
5. Какви са резултатите от управлението на цар Иван Асен II?

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ – 3 юни 2020 г.

ВАРИАНТ № 2

Задача от 1 до 30.

Ключ с верните отговори

Въпрос №	Верен отговор	Брой точки
1.	Б	1
2.	В	1
3.	А	1
4.	Г	1
5.	А	1
6.	В	1
7.	В	1
8.	Б	1
9.	Б	1
10.	Б	1
11.	В	1
12.	А	1
13.	Б	1
14.	Г	1
15.	В	1
16.	В	1
17.	В	1
18.	А	1
19.	В	1
20.	Г	1
21.	А	1
22.	Г	1
23.	Б	1
24.	Б	1
25.	Г	1
26.	А	1
27.	В	1
28.	Г	1
29.	А	1
30.	Г	1

Задача 31. – 3 точки

- А) Телериг
- Б) Кардам
- В) Крум

Задача 32. – 3 точки

- А) цар Иван Срацимир
- Б) Стефан Стамболов
- В) Хари Труман

Задача 33. – 6 точки

Събитие	Личност	Век
А) ослепяване на 15 000 български войници след битката при Ключ	император Василий II (цар Самуил)	XI
Б) съставяне на „Абагар“	Филип Станиславов	XVII
В) организиране на Първото Търновско въстание	Тодор Балина, Дионисий Рали, Павел Джорджевич, братя Соркочевичи	XVI

Задача 34. – 3 точки

- А) анексия
- Б) инсигнии
- В) капище

Задача 35. – 6 точки

Примерни отговори

- А) цар Фердинанд, цар Борис III
- Б) Берлински, Лондонски, Букурещки, Цариградски, Ньойски
- В) преврат срещу княз Александър I Батенберг

Възможни са и други отговори

Задача 36. – 5 точки

- А) Балканска (I Балканска), Междусъюзническа (II Балканска), Първа световна война
- Б) Централните сили (Троен съюз)
- В) национална катастрофа (Втора национална катастрофа)

Задача 37. - 5 точки

- А) България и Латинската империя
- Б) цар Калоян; на страната на българите
- В) XIII век

Задача 38. - 4 точки

А) Съюз на съветските социалистически републики (СССР, Съветски съюз)

Б) Възстановяване на европейската икономика; държави, чиито режими не се опитват насилствено да останат на власт и които не възпрепятстват свободното възстановяване и развитие на други държави

В) Съединените американски щати (САЩ)

ВТОРА ЧАСТ – 35 точки

Отговор на исторически въпрос:

Как България се превръща в хегемон на Балканския полуостров при управлението на цар Иван Асен II (1218 – 1241)

При отговора вземете под внимание следните въпроси:

1. Как цар Иван Асен II се възкачва на престола? – **4 точки**
2. Какви дипломатически похвати използва владетелят за решаване на териториални спорове? – **8 точки**
3. Защо се стига до сражението при Клокотница? Какви са последиците от него за България и за Балканите? – **7 точки**
4. Каква е политиката на владетеля по отношение на стопанското развитие, църквата и духовния живот? – **9 точки**
5. Какви са резултатите от управлението на цар Иван Асен II? – **7 точки**

35 точки се получават за пълен отговор, който включва:

- Определяне и изясняване на ключовите понятия в заглавието;
- Отговори на петте съпътстващи въпроса;
- Правилен подбор на основните факти;
- Анализ и обобщения на основата на аргументирани твърдения и верни факти;
- Висока езикова и правописна култура.